

Esztergom Széchenyi tér arculatának kialakítása

Országos nyilvános tervpályázat

2001. különdíj: Nagy Bálint, K. Hlatky Katalin, Bulcsu Tamás, Fábry Zoltán

Esztergom a Duna partján fekvő, festői szépségű történelmi városaink egyike. Története a római korig nyúlik vissza, Marcus Aurelius császár tábora és más telepek voltak Duna menti területein. Nem sokkal a honfoglalás után az Árpád-házi uralkodók fejedelmi, majd királyi és érseki székhellyé tették, első királyunk, Szent István is a város szülőtte volt.

Esztergomnak két elkülönült közponja van: az egyházi jellegű várhegy és a tőle nyugatra eső, később kialakult polgári központ, a Víziváros. A mai városképen jól nyomon követhető az egykori országos központi jelleg és annak elmúlása. A város képét és a táj látványát egyaránt uralja a mindenhol látható, a várhegyen, a nagyrészt elpusztult középkori egyházikirályi város romjai fölé klasszicista stílusban épített Bazilika, az ország - egyházi rangja és mérete szerinti - legnagyobb temploma. A duna-parti terület középkori romjain a Víziváros a barokk korban épült újjá, majd országos központ jellegét elveszítve, a múlt században egyre szerényebb, polgárabb, provinciális kisváros jellegét öltötte. /Granasztói Pál/

A Széchenyi tér északkelet-délnyugat hossz tengelyű, szabálytalan formájú, a Kossuth Lajos utca - Lőrinc utca kereszteződése felől a polgármesteri hivatal épülete felé tölcészerűen bővülő, utcaszerű tér. A tér egyik végét lezárja a polgármesteri hivatal árkádos, barokk épülete. A másik végén jelenleg egy négyutcás, az új híd átadása óta megnövekedett forgalmú kereszteződés, és egy, a hetvenes években épült sikerületlen, „környezetidegen” épület áll. Ezt az egyensúlyi problémát igyekszünk helyreállítani tervünkkel. A térnek ezen a megoldatlan végén a föld színe alatt találhatóak a XI.-XII. századi román kori Szt. Lőrinc templom szentélyének alap és falmaradványai. Koncepciónk ennek a romnak a feltárására és bemutatására épül.

Az ezernyolcszázadok végén megkezdett ásátások megállapították a templom eredeti padlószintjét. Az ásátás munkaszintjére a tér új szerkezetét, burkolatait és berendezését is meghatározó, enyhe ívre szerkesztett, kényelmes rámpával jutunk le. Az egy szinttel mélyebben, a környező házak pince padlószintjével közel azonos szinten feltárt romkert lehetővé teszi, hogy a nagyforgalmú somópont alatt kialakított aluljárón keresztül átvezessük a gyalogos forgalmat a térről /vagyis a régi piacutcából/ a jelenlegi piac utcája felé. Az aluljáró közepét a fent kialakítandó körforgalomnak megfelelően nyitjuk meg. A megnyitás mérete és helye az ugyancsak középkori eredetű északi kapu romjai felett van, lehetővé téve annak bemutatását is.

Az ásátások újbóli feltárása elengedhetetlen ahhoz, hogy a rom bemutatása és kommunikálása a látogatókkal, járókelőkkel optimális legyen. A maradványok romként való konzerválása nagyon költséges és a fennmaradás szempontjából kevésbé hatékony módszer. Javasoljuk a falmaradványok visszabontását az eredeti rétegekig. Az így kapott falszint tetejére - az eredeti falak lélegzését biztosító módon - 30x30 cm keresztmetszetű, a falak teljes szélességében átmenő, fehér, kemény mészkőből fűrészelt, hálósan rakott falat készítünk. Ezek magasságát a romok állapota, a megfelelő vastagságú védelem biztosítása és esztétikai szempontok határozzák meg. A legfelső sor követ a jobb vízvezetés miatt lejtősre faragjuk.

A térfalak egységes kezelése, a homlokzatok korhű és korszerű rekonstrukciója egységes színezési terv készítése után valósítható meg. Az így létrejött - a harmadik évezred eleji térrekonstrukciót is beleértve - ezer évet átfogó építészeti bemutató újabb kínálat a városba látogató turisták számára. A tervezés során létrehozott, horizontálisan és vertikálisan is minden keresztmetszetében változó, ingergazdag térsor alkalmas a kiírás által megfogalmazott igények /alkalmi vásárok, utcabál, utcazenészek, kis múzeumok, galériák, üzletek, kávézók, éttermek/ befogadására.

A téren jelenlévő állami, önkormányzati és magántulajdonosokat, kezelőket és bérlőket a környezet változása inspirálni fogja a szükséges funkcióváltásokra.

Nagy Bálint, K. Hlatky Katalin, Bulcsu Tamás, Fábry Zoltán